

Яцун О.Д., Малихіна А.А., студентки,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Кунєв Ю. Д., д.ю.н., професор

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПОЛЬОТІВ

Серед фундаментальних функцій цивільної авіації центральне місце займає питання забезпечення безпеки польоту. Дане поняття нерозривно пов'язане з іншим – право на безпеку людини. Винайдення нових повітряних суден із великою пасажиромісткістю значно загостило проблему. Перевезення повітряним транспортом хоч і вигідніше за рахунок малої кількості витраченого часу, але достатньо дорого обходиться, в той час як авіаперевезення пасажирів дозволяє значно економити час і забезпечує вищий комфорт при доволі незначному збільшенні витрат на оплату. Проблема безпеки польотів, незважаючи на стрімкий науково-технічний прогрес у галузі авіаційної техніки, набула в наш час виключної соціальної гостроти. Це пояснюється кількістю та характером аварій і катастроф.

Варто зазначити, що в науковій літературі при характеристиці процесу укладення і виконання договору повітряного перевезення пасажирів інформаційна складова окремо не була вивчена. Тим часом перевізники все частіше надають перевагу модернізованим засобам інформаційної комунікації, насамперед Інтернет шляхом створення та обслуговування власних інформаційних інтернет-порталів [1].

Здійснення перевезень пасажирів повітряним транспортом в Україні на нормативному рівні регламентується Цивільним кодексом України гл. 64, Законом України «Про транспорт», Повітряним кодексом України, Монреальською конвенцією, Авіаційними правилами України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу», іншими авіаційними правилами, внутрішніми правилами перевізника та актами саморегулювання. Крім того, для договорів повітряного перевезення особливо характерною є ознака, притаманна і іншим транспортним договорам, – інфільтрація уніфікованих норм міжнародного приватного права в національні правові системи: внутрішні перевезення підпорядковуються тим самим правилам, що і інші перевезення, – тобто регламентуються нормами, що закріплені у відповідних міжнародних конвенціях [1].

Частина 1 ст. 910 ЦК України визначає: «за договором перевезення пасажирів одна сторона (перевізник) зобов'язується перевезти другу сторону (пасажирів) до пункту призначення, «...» а пасажир зобов'язується сплатити встановлену плату за проїзд...». Стаття 911 ЦК України надає інформацію про право пасажирів отримувати повну та своєчасну інформацію про час та місце відправлення транспортного засобу за вказаним у транспортному документі.

Авіаційними правилами України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу» також визначається і низка інших нюансів про які має бути повідомлений пасажир на борту літака авіаперевізником. Зокрема, авіаперевізник зобов'язаний: повідомити пасажирів про послуги, які надаються на борту повітряного судна безкоштовно та порядок їх надання одразу після початку польоту та проінформувати пасажирів про додаткові послуги шляхом розміщення відповідної інформації на своєму веб-сайті. Авіаперевізник, що розміщує дані в АСБ/ГРС, повинен гарантувати, що розміщена ним чи надана для розміщення в інших автоматизованих системах інформація є точною, достовірною та вичерпною. В аеропорту авіаперевізник або агент з обслуговування (експлуатант аеропорту) повинен забезпечити пасажирів візуальною та акустичною інформацією щодо: часу відправлення та посадки повітряного судна; місця, часу початку та закінчення реєстрації на рейс; місця, часу початку та закінчення посадки на борт повітряного судна; затримки або скасування рейсу та причини затримки (скасування) рейсу. Вже на борту пасажирів повинні своєчасно і правильно інформувати бортпровідники щодо місць розташування аварійного обладнання і правил його використання. Якщо авіаперевізник відмовляє в перевезенні або скасовує рейс, він повинен надати кожному пасажирові, якого це стосується, письмове повідомлення, в якому викладено правила надання пасажирів компенсації та допомоги (контактна інформація для направлення запитів щодо порушення прав пасажирів на компенсацію або допомогу має також надаватися в письмовій формі).

Для інформування глухих та осіб з погіршеним зором або іншими відхиленнями у здоров'ї, що утруднюють або унеможливають їх самостійне ознайомлення з візуальною чи акустичною інформацією, в аеропорту відправлення/прибуття мають використовуватися відповідні альтернативні засоби інформування [2].

Необхідно також згадати регламент ЄС № 2111/2005 про посилення інформованості пасажирів, право пасажирів на інформацію про безпеку повітряного судна, за яким створюється так званий «чорний список» авіакомпаній, який мають високий ступінь ризику з точки зору безпеки. Він постійно оновлюється в Офіційному Журналі та на офіційному Інтернет-сайті ЄС. Такі списки складаються кожною державою – учасницею ЄС та надсилаються Європейській комісії. Окрім цього, ЄС покладає обов'язок на авіакомпанію чи туроператора, які продають квитки, інформувати пасажирів про наявність чи відсутність перевізника у вищевказаному «чорному списку» [3].

Отже, підсумовуючи все вищесказане, варто зазначити те, що пасажирів мають бути повідомлені про усі надані їм права у випадку укладання договору повітряного перевезення задля повної безпеки польоту. Необхідно пам'ятати, що достатня поінформованість у даній сфері дасть змогу захистити свої права та інтереси у випадку посягання на них.

Література

1. Безпека польотів на авіаційному транспорті: категоріально-правовий аналіз». URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11саокра.pdf> (дата звернення: 16.10.2019).

2. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-19#n16> (дата звернення: 16.10.2019).

3. Горян Е.В., Горян К.В. Забезпечення прав пасажирів при здійсненні міжнародних повітряних перевезень (порівняльне законодавство України та ЄС). Часопис Академії адвокатури України. 2011. № 13 (4). С. 4-11.